

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

MIN-LANG (2023) 3

EUROPEAN CHARTER FOR REGIONAL OR MINORITY LANGUAGES

Summary of the fifth Report of the Committee of Experts on Serbia

adopted on 17 March 2023

Serbian language version

Сажетак

Европска повеља о регионалним или мањинским језицима ступила је на снагу у Републици Србији 2006. године. Њом су у Србији обухваћени албански, босански, бугарски, буњевачки, хрватски, чешки, немачки, мађарски, македонски, ромски, румунски, русински, словачки, украјински и влашки језик.

Србија је постигла напредак у извршавању обавеза из Повеље, на што указује то да је оцена остваривања многих обавеза побољшана.

Образовање на мањинском језику на различитим нивоима организовано је на албанском, босанском, бугарском, хрватском, мађарском, румунском, русинском и словачком језику. Неколико мањинских језика се учи у оквиру изборног предмета/програма „матерњи језик са елементима националне културе“ само два часа недељно, чиме нису испуњени захтеви Повеље. Поједини мањински језици уопште се не користе на одређеним нивоима образовања. У одређеним случајевима, образовање на мањинском језику на предшколском, основном и средњем нивоу недоступно је и неконтинуирано. Да би се решили ти недостаци, потребно је проширити и/или обезбедити двојезично образовање. Поред тога, осим за мађарски, не постоји сертификовано образовање одраслих ни за један мањински језик које би организовале власти.

Већина мањинских језика користи се у кривичним и грађанским судским поступцима, али не и у управним поступцима. Такву употребу треба подстицати.

Осим у случају мађарског језика, мањински језици не користе се у контактима са локалним оградницама државних власти нити их они сами користе. На нивоу општина, те језике у одређеној мери користи становништво у комуникацији са локалним властима, као и саме те власти.

Мањински језици се користе у јавним и приватним телевизијским и радијским програмима. У одређеним случајевима, потребно је продужити трајање таквих програма и емитовати их редовније како би се утицало на афирмацију тих језика и подстакло њихово коришћење. У понуду треба укључити нове медије.

Власти су подржале значајан број културних активности на свим мањинским језицима.

Буџетске и кадровске капацитете националних савета националних мањина треба знатно ојачати како би делотворно афирмисали мањинске језике у јавном животу и како би, у складу са Повељом, у потпуности обављали улогу саветодавних тела у вези с политиком мањинских језика.

Постоји потреба да се садржаји о сваком мањинском језику и његовој култури укључе у наставне планове и програме, обуку наставника и образовне материјале у склопу редовног образовања и да се масовни медији подстакну да подижу свест о томе у извештавању и обуци новинара.

Процес увођења мањинских језика у службену употребу у општинама убрзан је током посматраног периода. Ипак, постоје општине са традиционалним присуством мањинских језика, укључујући ромски и украјински, у којима тек треба увести службену употребу таквих језика, како би се олакшала примена Повеље.

Овај пети евалуациони извештај Комитета експерата заснива се на политичкој и правној ситуацији која је преовладала у време посете Комитета експерата Србији на лицу места у октобру 2022. године.